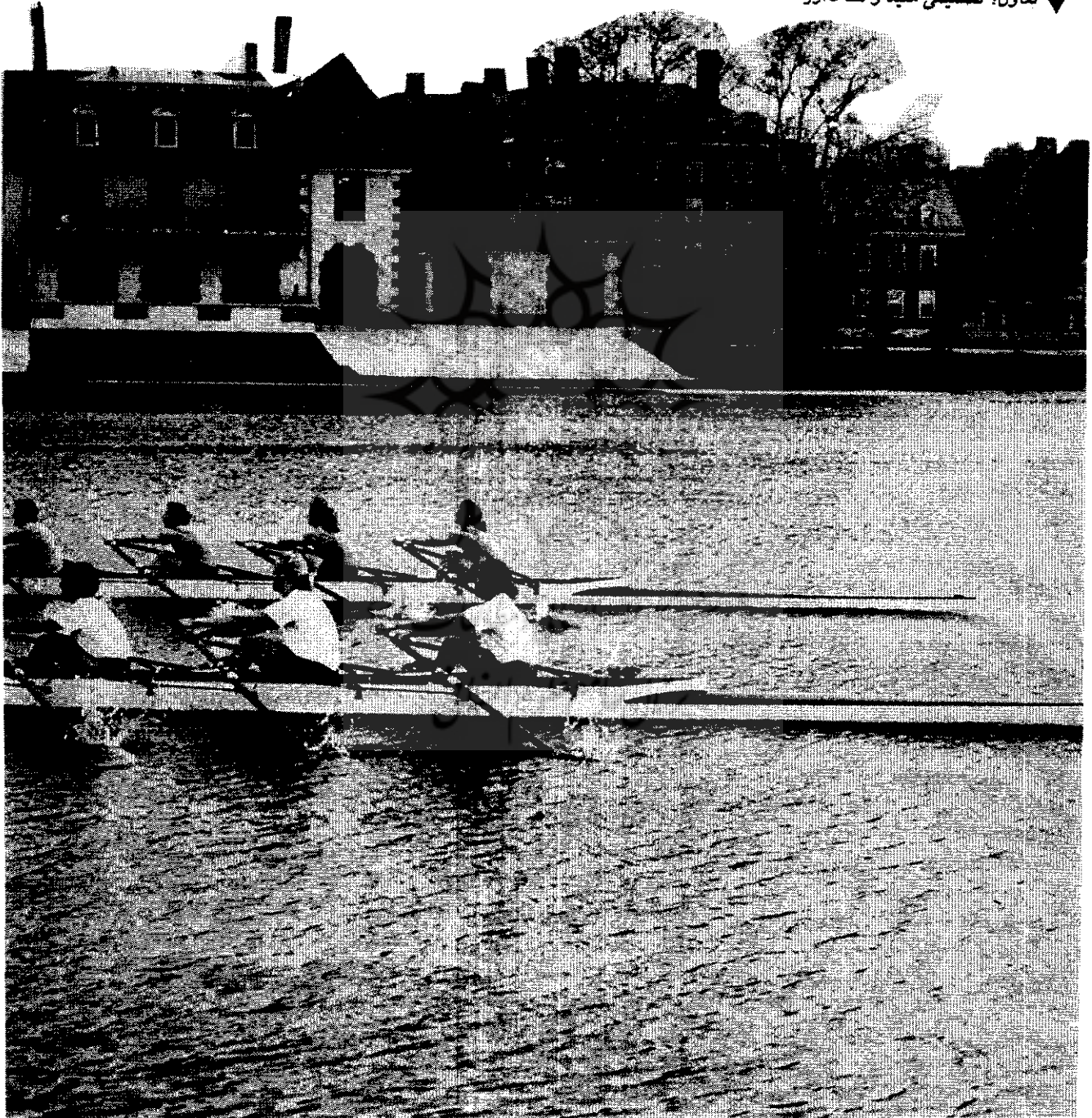

ارزش‌های اقتصاد تعاونی و نقش آن در توسعه اقتصادی

مهندس محمدرضا عباسی

تعاون؛ تصمیمی مفید و نشاط‌آور ▼

در وضعیت کنونی از یک سو، رقابت کشورهای صنعتی برای تسلط بر بازار و اقتصاد جهانی و از سوی دیگر، تلاش بی‌سابقه کشورهای در حال توسعه برای جبران عقب‌ماندگی‌های گذشته خویش، شرایطی را فراهم ساخته است که همه کشورهای جهان در حیطه اقتصاد رقابتی تنگاتنگ با یکدیگر به سر می‌برند، رقابتی که متأسفانه در بیشتر اوقات اهداف اساسی توسعه اقتصادی جوامع در حال توسعه را قربانی زیاده‌طلبی کشورهای صنعتی می‌کند.

این شرایط پیچیده نوین اقتصاد جهانی که در بیشتر کشورها با ساختار گسسته و ناهمگون اجتماعی توأم شده است، دنیای اقتصاد را به نحوی مهیا کرده که مناسبات اقتصادی، همپوستگی کاملی با رقابت‌های خودخواهانه، غرض‌آلود و برتری‌طلبانه پیدا کند و کشورهای در حال توسعه در مقابل کشورهای صنعتی آسیب‌پذیرتر از پیش می‌شوند. این در حالی است که برخلاف اقتصاد آزاد و سرمایه‌داری، "اقتصاد تعاونی" به ارزش‌های اصیل خود همانند گذشته پای‌بند مانده است و عاملی مهم در کنترل بی‌بند و باری و زیاده‌خواهی اقتصاد آزاد است. از همین رو است که پس از سالیان متمادی هنوز هم نظام اقتصاد سرمایه‌داری در سطوح ملی و بین‌المللی از رقابت خصومت‌آمیز با اقتصاد تعاونی دست برداشته است، رقابتی که عمر آن به قدمت پیدایش اقتصاد نوین تعاونی است.

اقتصاد تعاونی در بافت و ساختار این رقابت پیچیده در مقایسه با رقابت خود که انسحصارطلبی و تکساکثر را در ابعاد ملی و بین‌المللی در سر می‌پرورند و در پی کسب جایگاهی ممتازتر، بی‌همتا و مستحکم‌تر از گذشته در عرصه اقتصاد جهانی می‌باشند، نه تنها به فلسفه اساسی خود که بسط و گسترش عدالت اقتصادی است، وفادار مانده، بلکه در روند تأمین نیازهای زندگی مردم، اصول دموکراسی اقتصادی و اجتماعی، سرمایه‌گذاری داوطلبانه، همبستگی اجتماعی، برخوردار نمودن مردم از منابع موجود و... را شعار و پیشه خود قرار داده است و به دنبال جستجوی مکان و موقعیتی است که به نحوی فزاینده‌تر اقتصاد را در خدمت توسعه و بهبود زندگی مردم درآورد. گفتنی است که در این راه نیز به موفقیت‌هایی نایل شده است.

قدمت اقتصاد تعاون به عنوان یک رویکرد اقتصادی بسیار طولانی است و عموم اندیشمندان معتقدند از هنگامی که انسان به زندگی اجتماعی روی آورده است، برای ادامه حیات، بقا و تکامل خود همواره از تعاون یاری گرفته است. از همین رو، تعاون، رویکردی است که همه مکاتب اقتصادی و اجتماعی و به ویژه دین مبین اسلام برای آن ارزش فراوانی قایل شده‌اند، اما نظام اقتصاد نوین تعاونی با همت بی‌بدیل پیشگامان راجدیل^(۱) بنیان گذاشته شد و به زودی در سر تا سر جهان گسترش یافت.

گسترش سریع و همه‌گیر شدن اقتصاد تعاونی در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی نشان از آن دارد که عمده مردم دنیا به ارزش‌های آن واقف شده‌اند. طبیعتاً هر چه اقتصاد تعاونی در یک جامعه از گستره وسیع‌تر و اهمیت بیشتری برخوردار باشد، نشان‌دهنده آن است که ارزش‌های آن برای مردم ملموس‌تر و عینی‌تر بوده است. با وجود این، نیل به اهداف و

● اقتصاد تعاونی، عاملی مهم در کنترل بی‌بند و باری و زیاده‌خواهی اقتصاد آزاد است.

توسعه اقتصاد تعاونی هنگامی رنگ واقعی‌تر به خود خواهد گرفت که راهبردها و سیاست‌های توسعه‌گراانه‌ای تنظیم و عملاً به اجرا گذاشته شوند. بدیهی است که راهبردها و سیاست‌های توسعه اقتصادی در هر جامعه می‌بایست مزین به ارزش‌های تعاون (به منزله مفاهیم کلیدی و اساسی) باشند، زیرا اقتصاد تعاونی دارای ارزش‌های بی‌بدیل و قابل توجهی است که عمده‌تأ منبعث از فلسفه این مکتب اقتصادی - اجتماعی می‌باشد. از مهمترین کلید واژگان آن نیز می‌توان "مردم‌محوری"، "مردم‌گرایی"، "دموکراسی"، "مشارکت"، "هم‌فکری"، "هم‌یاری"، "هم‌راهی"، "هم‌پیمانی" و... را نام برد.

ارزش‌گذاری اقتصاد تعاونی از نگاه مردم

در هر جامعه مقبولیت عمومی از اقتصاد تعاونی در چگونگی و میزان گرایش مردم برای پیوستن به تعاونی‌ها و عملکرد محسوس آنان در بهره‌برداری از خدمات شرکت‌های تعاونی تبلور خواهد یافت. براساس نشانه‌های عینی میزان تمایل مردم برای قبول عضویت در تعاونی‌ها و

بهره‌برداری از آن‌ها در اعتلای زندگی خویش، می‌توان سه گزینه اصلی را در باب اهمیت و ارزش اقتصاد تعاون از دیدگاه "مردم" پیش‌بینی کرد:

گزینه اول - ارزش استفاده

واقعی: (۲) می‌توان پیش‌بینی کرد که در هر جامعه ارزش‌های اقتصاد تعاونی در نزد گروهی از مردم کاملاً شناخته شده است و از این رو، به آن گرایش شدید و مثبت دارند. نشانه عینی آن نیز در بهره‌برداری عملی این گروه از مردم از اقتصاد تعاونی و خدمات آن برای تأمین نیازهای زندگی جلوه‌گر می‌شود. در واقع، آنان اقتصاد تعاونی را به عنوان نخستین و بهترین منبع و مأخذ اقتصادی انتخاب کرده‌اند و به این شکل برای تعاونی‌ها و استفاده از آن‌ها ارزش اقتصادی خاصی قایل شده‌اند. اکثر قریب به اتفاق اعضای تعاونی‌ها در این گروه جای دارند.

گزینه دوم - ارزش میل و

اختیار: (۳) می‌توان گروهی از مردم را در یک جامعه یافت که از ارزش‌های اقتصاد تعاونی مطلع و آگاه هستند و از این رو، به شرکت‌های تعاونی تمایل نشان می‌دهند و حامی و مدافع آن‌ها می‌باشند، اما با این حال، به هر دلیلی که تصور شود، این گروه عملاً از تعاونی‌ها در فرآیند چرخه اقتصادی زندگی خویش، استفاده جدی (مشابه گروه اول) به عمل نمی‌آورند، یعنی هم‌اکنون به دلایل مختلف (که فراهم نبودن امکانات و شرایط فرد برای عضویت یا در دسترس نبودن تعاونی مورد نظر برای عضو شدن یا... از عوامل مهم آن در کشورهای در حال توسعه است) عضو تعاونی‌ها نیستند، اما این امید را در خود زنده نگهداشته‌اند که در آینده به عضویت تعاونی‌ها درخواهند آمد. آنان در مناسبات اقتصادی زندگی، شرکت‌های تعاونی را ترجیح می‌دهند و در روابط و محاورات اجتماعی روزمره خویش از تعاون و زندگی تعاونی به عنوان یک ارزش یاد می‌کنند.

گزینه سوم - ارزش وجودی:

(۴) در هر جامعه گروهی از مردم مشاهده می‌شوند که به اقتصاد تعاونی اصالت داده و از دیدگاه آنان این اصالت توأم با ارزش والاّی است. در واقع، اساس این باور مبتنی بر سودمندی و ارزنده بودن خدمات اقتصاد تعاونی برای مردم و جامعه

است. با وجود این، این گروه نه در حال و نه در آینده تمایلی به استفاده از تعاونی‌ها ندارند. به طور مثال، گروهی از مردم طبقه مرفه و ثروتمند یک جامعه برای تعاونی‌ها ارزش قایل می‌شوند، ولی به دلایلی (مانند احساس بی‌نیازی) به عضویت تعاونی‌ها در نمی‌آیند، زیرا لزومی به استفاده از خدمات اقتصاد تعاونی را احساس نمی‌کنند.

اگر چه می‌توان گزینه چهارمی را شامل گروه مخالف اقتصاد تعاونی نیز تصور نمود، اما شواهد موجود حاکی از آن است که در بین توده‌های مردم، سه گروه یاد شده بیشترین جمعیت طرفدار اقتصاد تعاونی در کشورهای دنیا را تشکیل داده‌اند و گروه مخالف از اقلیت بسیار ناچیز و قابل اغماضی برخوردار است.

با این اوصاف، ارزش اقتصاد تعاونی بر عموم توده‌ها بارز و روشن است و از نگاه مردم این ارزش ناشی از دو جنبه اصلی "اقتصادی" و "اجتماعی" است که آنان را هم در "برابری اقتصادی" و هم در نیل به "عدالت اجتماعی" کمک و یاری می‌کند.

ارزش‌های اقتصاد تعاونی

شرکت‌های تعاونی (۵)، اصلی‌ترین اهرم‌های اجرایی و عملیاتی اقتصاد تعاونی به شمار می‌آیند که بر پایه اصول، فلسفه و قواعد اقتصاد تعاونی، خدمات اقتصادی و اجتماعی خود را به مردم ارائه می‌دهند. این تعاونی‌ها، اگر چه از منظر نوع فعالیت و گستره خدمات اقتصادی که به ارباب رجوع خود عرضه می‌کنند، متفاوت و گوناگونند، اما در جنبه اهداف و پیروی از اصول و ارزش‌های اقتصاد تعاونی مشابه و هم‌راستا هستند.

عموم شرکت‌های تعاونی در فرآیند فعالیت‌های روزمره خود دو ارزش محوری زیر را به جامعه اعطا می‌کنند، ارزش‌هایی ناشی از روح و کالبد اقتصاد تعاونی:

الف- ارزش‌های اقتصادی: (۶)

شرکت‌های تعاونی، خدمات اقتصادی مطلوبی را به مردم عرضه می‌کنند که صرفاً محدود به "حصار" اقتصاد نیستند. این خدمات، در واقع، با اتعاری از رفاه و ارزش‌ها همراه هستند که آن را از دنیای اقتصاد آزاد متمایز می‌سازد. ارزش خدمات اقتصادی شرکت‌های تعاونی در مناسب، ارزان، سالم و کیفی بودن آن و تطابق با خواسته‌های ارباب رجوع و مردم (به ویژه اعضا)

است. همه اعضای تعاونی‌ها به دور از تبعیض، برتری‌طلبی، سوداگری، دلال‌بازی، گرانفروشی، کم فروشی و هرگونه آلودگی‌های اقتصادی به این خدمات دسترسی دارند، یعنی هدف از ارائه هرگونه خدمات اقتصادی از سوی تعاونی‌ها، صرفاً تحصیل سود و منفعت نیست، بلکه حل کردن مشکلات و رفع نیازهای مردم و ارباب رجوع مقصد آغازین و پایانی آن‌هاست. گفتنی است که ارزش اقتصادی تعاون در عرضه خدمات اقتصادی در یک چارچوب مردمی، سالم و توسعه‌ای با بهره‌وری مناسب از منابع مردم تبلور می‌یابد و این خدمات ارزشمند رمز اقبال عمومی مردم از اقتصاد تعاونی به حساب آمده است.

ب- ارزش‌های اجتماعی: (۷) هر یک از

شرکت‌های تعاونی بر پایه مشارکت فعال و داوطلبانه گروهی از مردم که نیاز، هدف و آرمان

گروهی از مردم طبقه مرفه و ثروتمند یک جامعه برای تعاونی‌ها ارزش قایل می‌شوند، ولی به دلایلی مانند احساس بی‌نیازی، سه عضویت تعاونی‌ها در نمی‌آیند.

مشترک دارند، تشکیل می‌شوند. از این رو، تعاونی‌ها در واقع، کانون‌های اجتماعی پایدار و فعال و نیز مراکزی برای تضارب آرا و عقاید، همکاری و همیاری گروهی از افراد جامعه هستند. آنان برای نیل به اهداف خود اشتراک مساعی دارند و بدیهی است که برای این کار به وحدت گروهی (اجتماعی) نایل شده‌اند. به بیان دیگر، شرکت‌های تعاونی از درجه کانون‌های اعطاکننده برخی ارزش‌های اجتماعی کار به مردم، فراهم‌ساز کانون‌های پایداری اجتماعی برخوردار از دموکراسی، مشارکت، همیاری، خودیاری و هم‌اندیشی محسوب می‌شوند.

با این وصف، ارزش اجتماعی اقتصاد تعاونی آن است که "فردگرایی" و "عزت‌گزینی" را از سیمای جامعه می‌زداید و آن را با رفتار آرمانی انسان، یعنی "جمع‌گرایی"، "توحید اجتماعی"، "عدالت‌گستری" و... جایگزین می‌سازد. ارزش اقتصاد تعاونی در آن است که گسستگی‌های اجتماعی را به پیوستگی‌های اجتماعی تبدیل می‌سازد، ارزش و صفتی که اقتصاد آزاد و سایر مکاتب اقتصادی فاقد آن بوده و گاهی نیز آگاهانه و ارادی از آن پرهیز می‌کنند تا

سود و تحصیل منفعت مادی خود را به مخاطره نیندازند. بدین ترتیب، می‌توان پی برد که در اقتصاد تعاونی "سرمایه انسانی" مقدم و حاکم بر "سرمایه مادی" است و این یک ارزش بی‌بدیل محسوب می‌شود.

ارزش‌های اقتصادی تعاون در توسعه اقتصادی

با توجه به مطالبی که بیان شد، یک بعد ارزشی اقتصاد تعاونی، بعد اقتصادی آن است. متولیان و مسولان اقتصاد هر جامعه، اگر برآنند که وظایف و مسوولیت خود را جایگزین شعارپردازی نمایند و عزم آن کرده‌اند که اقتصاد ملی جامعه خویش را به قله‌های رفیع توسعه هدایت کنند، می‌بایست راهبردها، سیاست‌ها و خط‌مشی‌هایی را که برگرفته از اصول و فلسفه تعاون می‌باشد، تنظیم و به مرحله اجرا گذارند تا خدمات اقتصاد تعاونی بیش از گذشته به نحوی منطقی و واقعی در دسترس همه مردم قرار گیرد. در این صورت، می‌توان امیدوار بود که حضور اقتصاد تعاونی در آن جامعه رنگ واقعی به خود گرفته و از آهنگی پویا و توسعه‌ای برخوردار شده است.

در واقع، دولت‌های مردمی می‌باید تدابیری را اتخاذ کنند که اگر نه بیشتر، بلکه هم‌ارز سایر بخش‌های اقتصادی منابع و امکانات و نیز حمایت و پشتیبانی دولتی و عمومی مناسب و مؤثری را در اختیار بخش تعاونی قرار دهند. در صورت وقوع این امر، دور از انتظار نخواهد بود که ارزش‌های اقتصادی بخش تعاون در جامعه ذیربط با فلسفه اصیل تعاون پالایش شده و بالندگی خدمات اقتصادی ارزشمند آن بر مردم بارز و آشکارتر از پیش شود، ضمن آن که دولت و قوانین ذیربط در آن جامعه، مردم‌گرایی خود را به اثبات رسانده و ملت خویش را به سوی توسعه پایدار و مردمی رهنمون خواهند ساخت.

این در حالی است که متأسفانه در بیشتر کشورها، که کشورهای در حال توسعه عمده آن‌ها را تشکیل می‌دهند، آن‌طور که شایسته است، به اقتصاد تعاونی و نیازهای آن توجه خاص و مساعدی روا نمی‌دارند. دلایل این امر نیز متعدد است، اما با کمی اغماض و تعدیل نظر، می‌توان دلیل اصلی این کم‌توجهی را در مردم (عدم آگاهی از ارزش‌های تعاون)، دولت‌ها (قصور و ندانم‌کاری) و سایر بخش‌های اقتصادی (رقابت خصومت‌آمیز با تعاون)

جستجو کرد.

شواهد حاضر حاکی از آن است که با توجه به جایگاه و منزلت کشورها در طیف توسعه‌یافتگی، میزان برخورداری مردم آن کشور از ارزش‌های تعاون متفاوت خواهد بود. به عبارت دیگر، هرچه کشور مورد نظر از درجه توسعه‌یافتگی بالاتری برخوردار باشد، یقیناً کیفیت و کمیت خدمات اقتصاد تعاونی در آن کشور نیز اصیل‌تر و واقعی‌تر خواهد بود. به همین دلیل، در این جوامع اقتصاد تعاونی موفق خواهد شد که نقش مؤثرتری را در فرآیند توسعه اقتصادی ایفا کند و مردم آن نیز ارزش‌های خدمات تعاون را به نحوی ملموس و عینی درک کنند.

به علاوه، نقش شرکت‌های تعاونی نیز در ارائه خدمات اقتصادی مناسب و مطلوب که مآلاً نشانگر میزان دخالت مؤثر آن‌ها در تحقق توسعه اقتصادی خواهد بود، عموماً یکسان نیست. به دیگر سخن، درجه توسعه یافتگی هر شرکت تعاونی که از فلسفه تعاون و پایبندی به اصول و قواعد اقتصاد تعاونی متأثر و منبعث می‌شود، مشخص‌کننده میزان تأثیر و مشارکت آن در توسعه اقتصادی جامعه و نشان‌دهنده درجه ارزش خدمات آن تعاونی برای مردم می‌باشد. اگر در یک جامعه به اقتصاد ملی به مثابه یک سیستم جامع نگریخته شود، این حقیقت آشکار خواهد شد که اقتصاد ملی به منزله یک سیستم (کل) است که خود متشکل از سه خرده سیستم اصلی (اقتصاد تعاونی، خصوصی و دولتی) است که بر هم تأثیرگذار و از هم تأثیر پذیرند و به عبارت بهتر، دارای روابط متقابل می‌باشند. در این صورت، اقتصاد تعاونی به عنوان یک خرده سیستم اصلی از اقتصاد ملی، نقش موثر و بااهمیتی در جامعیت بخشیدن به نظام اقتصادی و توسعه آن خواهد داشت، خصوصاً اگر شرکت‌های تعاونی به رسالت حوزه به منزله مراکز اقتصادی مردمی و مطمئن برای تأمین نیازهای اقتصادی توده‌ها عمل کنند و این نیازها را با شیوه‌های مناسب، ارزان، باکیفیت، سریع و آسان در دسترس همه قرار دهند. با این وصف، مشخص می‌شود که به یاری مشارکت داوطلبانه و سرمایه‌گذاری (هر چند اندک) مردم و تشکیل تعاونی‌ها، می‌توان بهای سنگین توسعه اقتصادی را با یاری اقتصاد تعاونی تا حدود زیادی ارزان کرد و تأمین ساخت. از همین رو، فقدان اقتصاد تعاونی، آسیب‌های

جدی را به کیفیت توسعه یک جامعه وارد نموده و سرعت آن را کند خواهد ساخت. همچنین، نقش تعاونی‌ها در توسعه اقتصادی در مراحل مختلف رشد اقتصادی (کم یا زیاد) زایل خواهد شد.

یکی دیگر از ارزش‌های اقتصاد تعاونی و نقش مؤثری که در توسعه اقتصادی هر کشور ایفا خواهد کرد، ممانعت جدی آن از حاکم شدن بی‌تفاوتی و کاهش حساسیت مردم در ابعاد نظری و عملی نسبت به جریان‌ات و رخدادهای اقتصادی زندگی خود و جامعه خویش است، زیرا اقتصاد تعاونی عامل گسترش و تقویت توجه و مشارکت مردم در فعالیت‌های اقتصادی و فرایند توسعه اقتصاد جمعی می‌باشد. این در حالی است که مشارکت یک فرایند طولانی مدت است که توجه مداوم به آن، به تدریج جمعیت فعال کشور را وارد عرصه‌های اقتصادی

● اقتصاد تعاونی هم به برقراری برابری اقتصادی و هم به تحقق عدالت اجتماعی کمک خواهد کرد.

خواهد کرد. اصلی‌ترین وجه مشارکت در اقتصاد تعاونی، تأمین نیازهای اقتصادی انسان‌های مشارکت‌کننده (اعضا) از سوی خود آنان است که نمی‌توان ارزش بی‌بدیل آن را انکار کرد.

یک ارزش مهم اقتصاد تعاونی نیز "سالمسازي و بهسازی محیط اقتصادی" جامعه است. شرکت‌ها تعاونی به علت بهره‌گیری از مدیریت مشارکتی و اصل "خودیاری"، کانون‌های اقتصاد مردمی هستند که یک جریان بالنده اقتصادی سالم را تشکیل می‌دهند، جریانی که مبارزه و پیشگیری از آلودگی‌های اقتصادی را (احتکار، گرانفروشی، تورم، واسطه‌گری، دلال‌بازی و...) در دستور کار خود قرار داده و به مثابه یک فلسفه، ارزش و هدف بنیادین مورد نظر دارند. از همین رو، اقتصاد تعاونی قادر است در وضعیت ایده‌آل، نشاط و آرامش خاصی را به جامعه بخشیده و مردم را به عنوان گروه‌های فعال اجتماعی در فرایند توسعه سهیم و درگیر سازد.

نتیجه

با توجه به مطالب یاد شده، می‌توان پی برد که در صورت داشتن سیاست‌ها، راهبردها و حمایت‌های کافی، اقتصاد تعاونی نقش بسیار مؤثری در توسعه اقتصاد ملی خواهد داشت. در

این راستا گفتنی است که میزان و چگونگی اهمیت و ارزشی که مردم هر جامعه برای اقتصاد تعاونی قایل می‌شوند، در استقبال عمومی و تمایلات آنان نسبت به تعاونی‌ها به عنوان یک سازمان اقتصادی متبلور می‌شود.

فلسفه پیدایش اقتصاد تعاونی و گسترش وسیع آن در سرتاسر جهان بیشتر به کسب منافع آتی، آتی و با صرفه مردم از تعاونی‌ها نیز برمی‌گردد، منفعی که حاصل از استفاده بهینه و صادقانه از سرمایه و توزیع متصفاته آن در بین اعضا و مردم است. این بدان معنا است که هر شرکت تعاونی هنگامی دچار یک وضعیت غم‌انگیز می‌شود که برخی نابسامانی‌ها موجب کاهش بهره‌برداری بهینه و معقول از سرمایه و منابع اعضا از سوی خود اعضای آن تعاونی شود. در واقع، این امر آسیبی جدی به ارزش‌های تعاون و اقبال مردم از تعاونی‌ها وارد می‌سازد و نقش اقتصاد تعاونی را در توسعه اقتصادی زایل می‌سازد. به عبارت دیگر، هر چه شرکت‌های تعاونی به اصول و فلسفه تعاون، اعتقاد راسخ‌تر و پای‌بندی بیشتری داشته باشند و هر چه خدمات اقتصادی آن‌ها از کمیت و کیفیت مطلوبتر و نیز از مشارکت بیشتر اعضا برخوردار باشد، در واقع، موازنه ارزش‌گذاری تعاون از سوی مردم به سود اقتصاد تعاونی پیشرفت خواهد کرد.

نکته اساسی این است که ارزشمند دانستن خدمات اقتصاد تعاونی، رابطه مستقیم با نقش آن در توسعه اقتصادی خواهد داشت، یعنی هر چه در یک کشور، مردم (به دلیل ارزش قایل شدن به خدمات تعاونی‌ها) از اقتصاد تعاونی استقبال بیشتری به عمل آورند، یقیناً سهم این اقتصاد در توسعه اقتصاد ملی افزون‌تر خواهد شد. از سویی نیز اهداف اقتصاد تعاونی عمدتاً برپایه حفظ تعادل اقتصادی، اعتدال بخشیدن به کیفیت زندگی انسان و استفاده معقول از منابع مردم توسط خود آنان پی‌ریزی شده است. به همین سبب، رشد اقتصادی را با آهنگی شتابان به سر منزل مقصود هدایت خواهد کرد.

گرچه جامعه انسانی برای بقا و تأمین نیازهای مادی خود به "تولید" متکی است، اما مناسبات و رویکردهای دیگر اقتصاد (توزیع، بازاریابی، مصرف و...) از جمله مواردی است که زندگی انسان از آن‌ها تأثیرپذیر است. با توجه به این نکته، اقتصاد تعاونی در هر جامعه برای تحقق بخشیدن اهداف خود (اعتدالی کیفیت

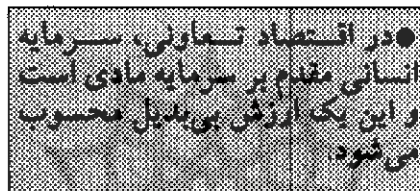
- 2) Actual Use Value.
- 3) Option Value.
- 4) Existance Value.
- 5) Cooperatives.
- 6) Economic Value.
- 7) Social Value.

منابع

- 1) Mowbay, Russel/ Cooperative Extension Service/ H.C.Sander Hall. Inc. Englewood Chiffs/ U.S.A/ 1966.
- 2) Planning of Programes and Projects for Cooperatives/ FAO/ Rome/ 1991.
- 3) Participation Monitoring and Evaluation/ Hand Book for Training Field Workers/ Bangkok/ FAO/ 1988.
- 4) Koch, E/ Officialization of Cooperatives in Developing Countries/ Friedrich Ebert Stiftung/ Bonn/ 1988.
- 5) Plan of Action for Peoples Participation in Rural Development/ FAO/ 1991.
- 6) Verhagen, K/ Cooperation for Survival/ Amsterdam/ Ganeva/ 1984.

بدیهی است که چنانچه مطالعات کافی در موارد مزبور صورت گیرد، زیان‌ها و آسیب‌های احتمالی اقتصادی - اجتماعی ناشی از فقدان یا کم‌رنگ بودن تعاونی‌ها برای همه آشکار خواهد شد و این کمکی است که مسوولان بخش تعاون می‌توانند به ساماندهی اقتصاد تعاونی و مآلاً به اقتصاد ملی جامعه خود به عمل آورند.

از آنجا که فلسفه و ذات تعاون مبتنی بر مردم‌گرایی و مشارکت فعال مردم است که به آن شکل و شمایل واقعی می‌بخشد، غفلت از ترویج فرهنگ تعاون به منظور تقویت و توسعه نگرش مردم برای پیوستن به این مکتب اقتصادی یکی دیگر از دلایلی است که استفاده از اقتصاد تعاونی را در سطحی محدود غیرقابل تحمل نگهداشته است. بدیهی است که چنانچه در کشورهای مبتلابه، آموزش و ترویج فرهنگ

تعاون به نحوی گسترده‌تر و مؤثرتر ارایه شود، ایجاد و راه‌اندازی تعاونی‌ها و نیز گرویدن مردم به این جریان سالم اقتصادی تسهیل و تسریع خواهد شد. از این رو، گسترش و توسعه اقتصاد تعاونی روندی شتابان به خود خواهد گرفت و دولت‌ها به تعاون با دیدی واقع‌بینانه‌تر و از روی انصاف خواهند نگرست.

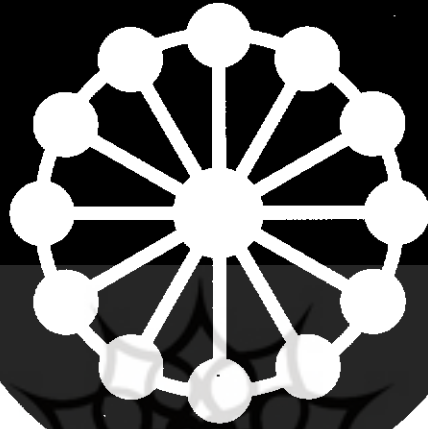
پی‌نوشت‌ها

1) Rachdale - نخستین شرکت تعاونی در جهان در سال ۱۸۴۴ در شهر راجدیل انگلستان، توسط ۲۸ نفر کارگر بافنده و به منظور تأمین مایحتاج ضروری کارگران تأسیس شد. این حرکت نو به عنوان شروع کار عملی شرکت‌های تعاونی در جهان ثبت شده است. شهر راجدیل محل تولد اقتصاد تعاونی امروزی شناخته می‌شود و پیشگامان راجدیل مبارزه با اجحاف در قیمت‌ها و مساوات را با تأسیس تعاونی به عنوان ایده جدیدی در تجارت ملی و بین‌المللی مطرح ساختند.

زندگی مردم) می‌بایست انواع شرکت‌های تعاونی را (تولید، توزیع، مصرف، خدمات و...) در همه بخش‌های اقتصادی (کشاورزی، صنعت، خدمات) هم‌ارز یکدیگر توسعه و گسترش دهد، به شیوه‌ای که تعاونی‌ها هم‌بنیاد توسعه صنعت و هم‌بستر تولیدات کشاورزی و نیز شرایط مناسب توزیع و مصرف را فراهم سازند و از این طریق، مردم و جامعه آرامش خود را با بهره‌گیری از تعاونی‌ها تضمین کنند.

متأسفانه با وجود ارزش‌های مشخص و مبرهن اقتصاد تعاونی و ارمان‌های ارزشمندی که تاکنون از این طریق نصیب مردم و جوامع مختلف شده است، هنوز هم در برخی از کشورها، سهم بخش تعاونی از اقتصاد ملی تا شآن واقعی آن فاصله زیادی دارد و دولت‌های این کشورها، به دلایل مختلف موجه یا غیرموجه، از حمایت و پشتیبانی اقتصاد تعاونی غفلت ورزیده، تعاونی‌ها را با تنگناهای اقتصادی و غیراقتصادی فزاینده مواجه ساخته‌اند و مردم را برای پیوستن به اقتصاد تعاونی مورد تشویق قرار نداده‌اند و... در نتیجه، در این کشورها، سرمایه‌گذاری و مشارکت مردم در اقتصاد تعاونی و لاجرم در توسعه ملی چندان مطلوب نیست؛ هرچند که برخی از دولت‌های مزبور برای توسعه اقتصادی کشور خود، شعارهای پرطمطراقی هم سر می‌دهند. به هر حال، دولت‌ها و مسوولان اقتصاد ممالک مزبور برای حل این نقیصه باید چاره‌ای بیندیشند، معقولانه‌تر فکر کنند و واقعی‌تر عمل نمایند.

در کشورهایی که توصیف آن‌ها گذشت و برای اقتصاد تعاونی چندان اهمیتی قایل نمی‌شوند، سیاست‌گذاران و متولیان بخش‌های اقتصادی ممکن است ابعاد و ارزش‌های اقتصادی و اجتماعی تعاون را عملاً درک نکرده باشند. حتی چنانچه اعتقاد مثبتی هم به آن داشته‌اند، به دلیل عدم تنظیم راهبردها، سیاست‌ها، قوانین مناسب و نداشتن ساختار منظم سازمانی و تشکیلاتی و... اقدام‌های آنان غالباً در سطح شعار باقی مانده است، خصوصاً آن که مطالعات و پژوهش‌های لازم و مناسب در ابعاد مختلف نقش، الگوها، روش‌ها، زمینه‌یابی و... اقصاء تعاونی در این کشورها صورت نگرفته است. در نتیجه، ارمان‌ها و ارزش‌های اقتصاد تعاونی کاملاً واضح و آشکار نبوده و پیامد آن نیز چیزی بیش از کم توجهی در قبال این بخش نخواهد بود.

سیبا

پژوهشگاه علوم اعصاب و روانی
سیبستان، یکپارچه بانک ملی ایران
با ارائه خدمات بی‌سازمانه و نوین بانکی
همیشه وقت همه چیز را مدیریت می‌کند

حساب جاری ملی

حساب جاری ملی، حسابی است که برای دریافت و پرداخت روزانه و استفاده از خدمات بانکی طراحی شده است.

ملی کارت

ملی کارت، کارت بانکی است که برای استفاده از خدمات بانکی و پرداخت‌ها طراحی شده است.

طلسمی بانک

طلسمی بانک، خدماتی است که برای مدیریت امور بانکی و سرمایه‌گذاری طراحی شده است.

مؤسسه مالی و اعتباری بنیاد

پیشرو در ارائه خدمات مالی و اعتباری

سود بیشتر به سپرده‌های سرمایه‌گذاری